

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 23 lutego 2016 roku

ZSS.422.10.2016.KT

**Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Stanisławie Panie Marszałku,

po zapoznaniu się z senackim projektem ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (druk senacki nr 46), mającym na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 listopada 2014 r. (sygn. akt SK 7/11), stwierdzającego niezgodność art. 17 ust. 5 pkt 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w brzmieniu obowiązującym do dnia 13 października 2011 r., z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, przedstawiam stanowisko Rzecznika Praw Dziecka do powyższego projektu.

Ww. wyrokiem Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 17 ust. 5 pkt 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456, 1623 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 559, 567 i 1443), w brzmieniu obowiązującym do 13 października 2011 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.), w zakresie, w jakim uniemożliwia przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego rodzicowi (opiekunowi faktycznemu), który rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania opieki, o której mowa w art. 17 ust. 1 tej ustawy, nad niepełnosprawnym dzieckiem, w sytuacji, gdy drugi z rodziców (opiekunów faktycznych) ma ustalone prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na inne dziecko w rodzinie, jest niezgodny z art. 71 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Art. 71 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji gwarantuje rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza rodzinom wielodzietnym i niepełnym, szczególną pomoc ze stron władz publicznych.

Ustawodawca wprowadził bowiem zasadę, zgodnie z którą, na jedną rodzinę przysługuje jedno prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawną osobą w rodzinie. Zasady tej nie uchyla większa liczba dzieci czy innych

26 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

osób z niepełnosprawnością oraz osób opiekujących się nimi, spełniających warunki nabycia takiego prawa. Trybunał Konstytucyjny stanął na stanowisku, że ograniczając możliwość kumulowania świadczeń pielęgnacyjnych w rodzinie, ustawodawca niewłaściwie zinterpretował swoją konstytucyjną powinność wspierania rodzin w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych.

Projektowana regulacja zakłada, przy uwzględnieniu stanowiska Trybunału Konstytucyjnego wyrażonego ww. orzeczeniu w odniesieniu do obowiązującego stanu prawnego, uchylene w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. *o świadczeniach rodzinnych*: pktu 4 w art. 16a ust. 8 oraz pktu 4 w art. 17 ust. 5, czyli przepisów, które stanowią przeszkodę dla przyznania świadczeń opiekuńczych, w sytuacji gdy jeden z członków danej rodziny pobiera już świadczenie rodzinne w związku z opieką nad inną osobą. Jednocześnie proponuje się dodanie ust. 7 w art. 2 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. *o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów*, który jednoznacznie przesądzi, że zasiłki dla opiekunów ustalane są na podstawie przesłanek określonych w art. 17 ustawy *o świadczeniach rodzinnych*, z wyłączeniem przesłanki sformułowanej w art. 17 ust. 5 pkt 4, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2012 r.

Jako Rzecznik Praw Dziecka dostrzegam konieczność interwencji w tę materię i w pełni popieram inicjatywę Senatu Rzeczypospolitej Polskiej wyrażoną w projekcie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, co znajduje swoje uzasadnienie w art. 3 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm.), nakazującym uwzględniać interesy dzieci, które muszą być w pierwszym rzędzie chronione i respektowane przez władze publiczne, w tym ustawodawcze.

→ Rzecznik Praw Dziecka
Marek Piłchucki